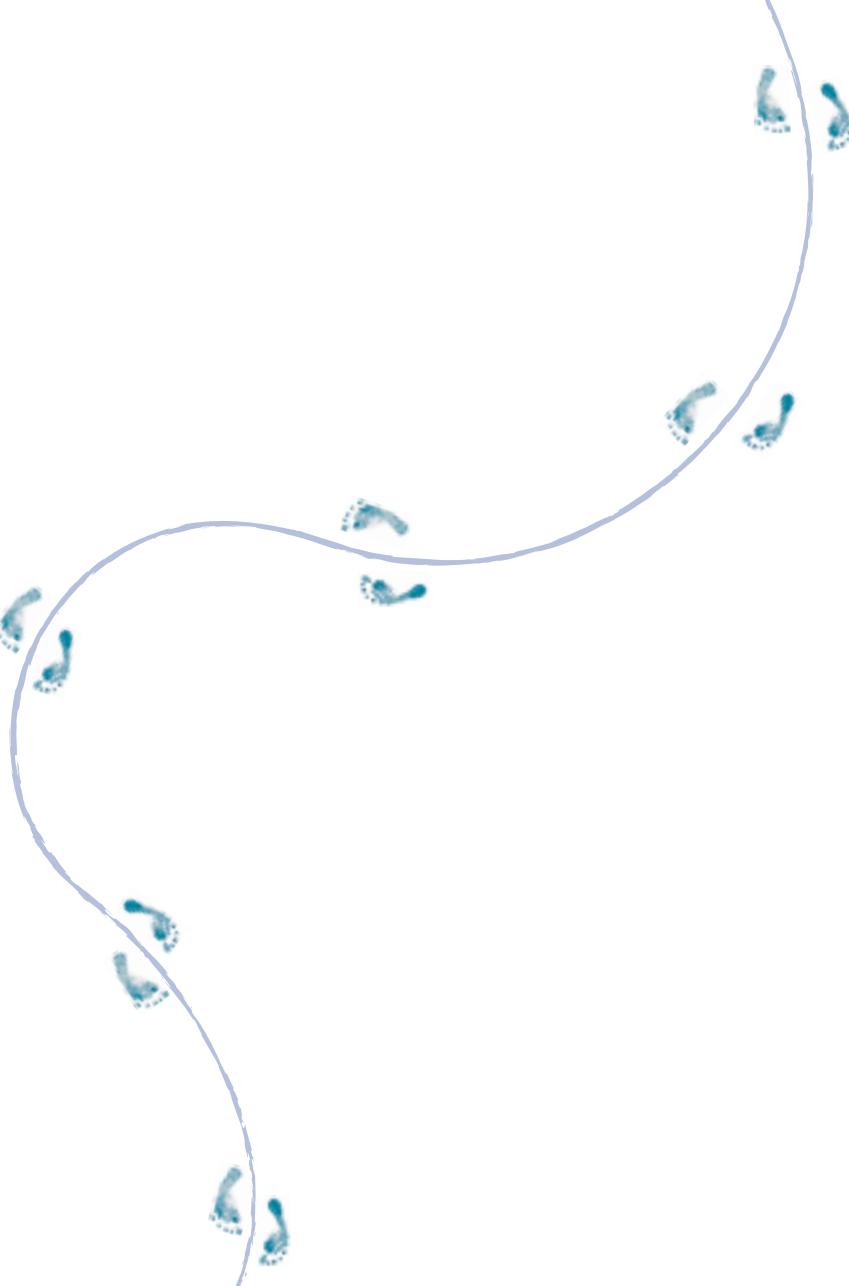

Mar de Santiago

Camino á orixe

Índice

- 05 Traslatio
- 08 Mapa
- 10 O mellor do Mar de Santiago
- 14 Concellos
- 24 Que ver/ Que facer...
- 26 Lugares con historia
- 38 Sitios que te ensinan
- 44 As melhores vistas
- 50 Para gozar da natureza
- 61 Experiencias únicas no Mar de Santiago
- 66 Festas e eventos
- 70 Información práctica
- 72 Directorio
- 76 Accesibilidade

Traslatio: A ruta que deu orixe ao Camiño

Conta a tradición que o corpo do Apóstolo Santiago o Maior chegou a Galicia cara ao ano 44, tras viaxar desde Palestina nunha barca de pedra guiada polos seus discípulos Anastasio e Teodoro. A embarcación cruzou a ría de Arousa e remontou o río Ulla ata Iria Flavia, a actual Padrón, desde onde continuaron viaxe para soterralo no interior de Galicia.

A principios do s. IX descubriuse o sepulcro do Apóstolo, o que deu lugar ao nacemento de Compostela e ao fenómeno histórico da peregrinación a Santiago desde os confins do mundo.

Esta viaxe coñécese como Traslatio (ou Translatio) e é a base sobre a que se sustenta a Variante Espiritual do Camino Portugués. Esta ruta parte de Pontevedra e enfila o Camiño a través de Poio, Combarro e o mosteiro de Armenteira, para baixar cara a Vilanova de Arousa.

O traxecto entre Vilanova e Pontecesures, fronte a Padrón, faise en barco. Deste xeito, seguimos o percorrido realizado pola barca do Apóstolo, á vez que desfrutamos da ría, acercámonos

ás bateas onde se cultiva o famoso mexillón, e descubrimos os 17 fitos en forma de cruceiro que balizan o Vía Crucis marítimo-fluvial que guía este Camiño de Santiago.

Durante o percorrido pasamos fronte aos imponentes restos das Torres do Oeste, en Catoira, que defenderon Compostela do ataque de viquingos, normandos e piratas sarracenos. Cada ano, a principios do mes de agosto, son escenario dunha impresionante recreación festiva daquelas invasións. A ruta finaliza en Pontecesures, tras remontar o tramo final do río Ulla a través dunhas marismas recoñecidas polos seus valores naturais, que comparte co veciño concello de Valga, e integradas na Rede Natura 2000.

Desde Pontecesures, e tras cruzar a súa ponte milenaria, retomamos o Camiño a pé ata a meta final en Santiago de Compostela.

Ultreia!

Que é o Mar de Santiago?

O Océano Atlántico na zona que abraza a desembocadura do río Ulla é o punto de inicio da tradición que recolle a primeira peregrinación a Santiago de Compostela. Desde Vilanova parte a máxica viaxe que nos leva polo Mar de Santiago, percorrendo os pasos da barca que trasladou os restos do Apóstolo a Galicia, ata chegar a Pontecesures. Esta ruta marítimo-fluvial pasa, á súa vez, por Catoira e Valga, terras de lenda, a través da súa gastronomía, a súa historia e a súa cultura.

O dramaturgo e escritor vilanovés Valle-Inclán, a famosa cantante Bela Otero de Valga ou o primeiro arcebispo de Compostela e catoirense Diego Xelmírez serán as personaxes que nos acompañarán nesta aventura, guiándonos nunha viaxe onde a gastronomía nos permitirá achegarnos aos mexillóns de Galicia, ás augardentes más tradicionais ou ás tan afamadas anguiñas. Unha experiencia que nos fará revivir as invasións normandas para roubar os

tesouros de Santiago a través da Romaría Viquinga de Catoira, festa de Interese Turístico Internacional, ou somerxertos nas augas cristalinas da ría de Arousa nas praias das Sinas e do Terrón de Vilanova, ou na praia fluvial de Vilarello, en Valga.

No final do noso percorrido, Pontecesures permitirános ver de preto a ponte de doce arcos da época romana (século I) reformada no século XII polo Mestre Mateo, xusto ao lado do embarcadoiro da localidade e lugar de captura da lamprea, o peixe milenario do Ulla. Na praza de abastos, a tan só uns metros do porto fluvial, poderemos descubrir este manxar e outros dos moitos tesouros gastronómicos de Galicia.

Segue o trazado dos 17 cruceiros de pedra que sinalizan o percorrido. Volve á orixe do Camiño e descubre o Mar de Santiago. Unha ruta para embeberse de historia e sentir o espírito dos primeiros peregrinos a Compostela, paso a paso,gota a gota.

Mapa Mar de Santiago

08 | Mar de Santiago

O mellor do Mar de Santiago

1

Translatio/Ruta Xacobeoa do Mar de Arousa-Ulla

O porto de Vilanova de Arousa é o punto de partida desta singular ruta marítimo fluvial que nos achega a Santiago de Compostela navegando a través do Mar de Arousa e o río Ulla, seguindo o traxecto realizado pola barca do Apóstolo.

Durante o percorrido, á vez que desfrutamos da ría, achegámonos ás bateas onde se cultiva o afamado mexillón e descubrimos os 17 fitos en forma de cruceiro que balizan o Vía Crucis marítimo-fluvial que guía este Camiño de Santiago.

Ao chegarmos ao Ulla, pasamos fronte aos imponentes restos das Torres do Oeste, en Catoira, que defenderon Compostela do ataque de viquingos, normandos e piratas sarracenos. Cada ano, a principios do mes de agosto, son escenario dunha impresionante recreación festiva daquelas invasións. A ruta finaliza en Pontecesures, tras remontar o tramo final do río Ulla a través das marismas de Valga, recoñecidas polos seus valores naturais e integradas na Rede Natura 2000.

2

Vilanova de Arousa

Casa museo de Valle-Inclán

Coñecida tamén como "Casa do Cuadrante", recolle boa parte da obra de Valle-Inclán e outras publicacións relacionadas coa súa vida, así como manuscritos doutros documentos relacionados coa vida e a administración de Vilanova de Arousa. Igualmente conta co mobiliario orixinal e aveños propios dunha casa galega de clase media de mediados do século XIX.

3

Vilanova de Arousa

Enoturismo para os sentidos

Sen dúbida, o Salnés e o seu famoso viño Albariño son o corazón das Rías Baixas. En Vilanova atoparemos unha singular mostra do enoturismo más exquisito e que nos ofrece a oportunidade de vivir unha auténtica experiencia para os sentidos.

4

Valga

Museo da Historia de Valga

A historia de Valga está unida á de dúas personaxes singulares e relevantes: o político galeguista e historiador Xesús Ferro Counsello (1906-1975) e a bailarina e cantante da Belle Époque, Carolina Otero, mundialmente coñecida como A Bela Otero (1868-1965). Ambos están moi presentes neste moderno edificio que recolle os principais valores e características do concello, á vez que dedica una planta a cada un deles.

5

Vilanova de Arousa

Miradoiros de Monte Lobeira e Faro das Lúas

Desde estes dous singulares emprazamentos, ambos no Monte Lobeira, teremos a ocasión de gozar de excelentes vistas sobre a ría de Arousa, o Salnés, a comarca do Barbanza, a illa de Ons, etc.

Catoira

Centro de Activación Cultural Torres do Oeste

Esta singular edificación e a súa contorna, moi próxima ás Torres do Oeste, recollen todo o saber relacionado coa presenza dos viquingos en Galicia, especialmente nestas terras. Aquí poderemos encontrar información detallada sobre a cultura nórdica, as Torres, a festa e incluso un verdadeiro barco viquingo.

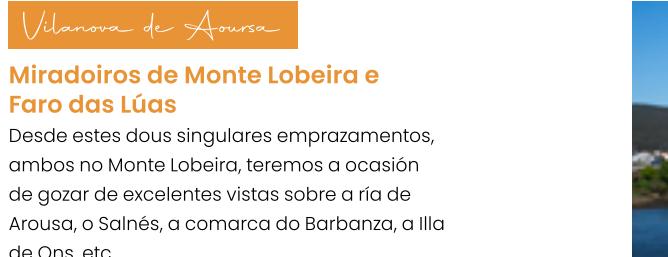

7

Pontecesures

Festa da lamprea

Da lamprea din que ou a amas ou a aborreces. De aí que uns lle chamen "a raíña do río" mentres que outros a cualifiquen de "monstro". En calquera caso, Pontecesures é un dos principais destinos gastronómicos para os que aprecian este singular manjar.

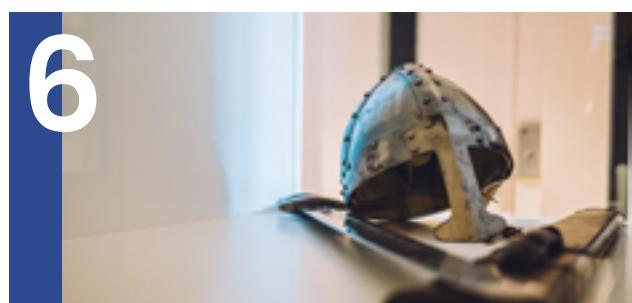
8

Pontecesures

Ponte romana de Pontecesures

En pé dende fai 2000 anos, a súa orixe sitúase no s. I d. C. Esta fermosa mostra da enxeñería romana foi o é cruzamento de camiños e testemuño da historia. Con doce robustos arcos en perfecto estado, hai constancia de que, no momento da súa construción, a ponte tivo varios quilómetros de lonxitude.

6

9

Valga

Ecomuseo de Valga

Trátase dunha rede de lugares moi coidados e de grande interese natural e paisaxístico que podemos visitar dun modo tranquilo e relaxado. Está formado pola singular lagoa Mina Mercedes, a praia fluvial de Vilarello, o Parque Irmáns Dios Mosquera, o miradoiro de Monte Beiro, e as fervenzas e muíños de Parafita e Raxoi.

Cinco lugares que non podemos deixar de visitar.

10

Catoira

Romaría Viquinga e Torres do Oeste

Mostra da imponente fortificación defensiva creada para protexer Santiago de Compostela das invasións bárbaras, as actuais Torres do Oeste recobran protagonismo internacional cada primeiro domingo de agosto, grazas á Romaría Viquinga.

Este festexo, que se celebra desde 1960, reúne cada ano miles de persoas atraídas pola singular "invasión festiva" e o crecente interese pola cultura nórdica, ligada á nosa historia e a Compostela.

Concellos

Vilanova de Arousa

O porto do Mar de Santiago

Como en boa parte dos concellos que forman Mar de Santiago, en Vilanova de Arousa atopamos pegadas de asentamentos humanos paleolíticos na praia das Sinas e da Idade do Bronce en Tremoedo e Baión. Nesta última houbo unha poboación castrexa posterior e tamén se atoparon vestixios da ocupación romana, como o significativo tesouro formado por 717 moedas romanas achadas en Tremoedo.

A expansión do cristianismo en Galicia, a partir do s. VI, supón o establecemento do poder eclesiástico que trae consigo unha nova organización administrativa. Nestas terras concretáse na fundación do Mosteiro de San Cibrao de Cálago, atribuído a San Frutuoso, no s. VII. Ao ser esta unha terra sometida a frecuentes ataques normandos, viquingos ou musulmáns, non era de estranhar o carácter defensivo do mosteiro, como o demostra a existencia dun torreón con campás destinado a dar a alarma en caso de ataque. É a Torre de Cálago, o único elemento que se conserva actualmente, tras ser destruído por ataques normandos nos séculos IX e X.

Recentemente localizouse un documento datado no 884 no que se recolle unha doazón ao mosteiro e na que se fai mención expressa dos peregrinos a Santiago de Compostela, que a converte na referencia máis antiga, ata o momento, do Camiño de Santiago na comarca.

A arquitectura civil de Vilanova está infestada de torres e pazos, a miúdo de gran porte e beleza, coma o pazo Baión, o de Cabido, ou o do Cuadrante. Este é un dos más recoñecidos xa que foi a casa natal do insigne escritor Ramón del Valle-Inclán. Actualmente consérvase en moi bo estado xa que alberga a casa museo do escritor. Tamén outros ilustres escritores oriúndos desta vila, os irmáns Camba, contan cunha casa museo na súa vivenda natal.

A economía de Vilanova, como en xeral a de toda a comarca, xirou desde antigo sobre a pesca, xa que desde os s. XVI esta era a gran provedora de pescado para Castela. Esta abundancia de materia prima propiciou o establecemento dunha puxante industria conservera, a partir do s. XVIII.

Actualmente, boa parte da economía de Vilanova segue vinculada á pesca e, especialmente, ao marisqueo, sen esquecer outros dos importantes sectores, o viño e o turismo. Precisamente este último actúa como excelente promotor de todos os anteriores xa que, á rica gastronomía e excelentes viños, suma unhas praias fantásticas e un valioso patrimonio cultural.

Catoira

A fortaleza de Compostela

A historia de Catoira está intimamente ligada á súa situación na desembocadura do río Ulla na ría de Arousa e ao clima suave do que goza durante case todo o ano. Os primeiros vestixios refírense aos distintos petróglifos da Idade do Bronce. Máis tarde, na Idade do Ferro (s. I ao II a. C.) sábese da existencia dun castro na actual localización das Torres do Oeste, o que nos indica a importancia ancestral deste emprazamento.

Coa romanización, o pequeno castro orixinal chegou a ser un porto comercial citado polo escritor clásico Pomponio Mela e coñecido como Catellum Honesti.

Durante a Idade Media, Galicia sofre frecuentes ataques de normandos, viquingos e sarracenos que, con frecuencia, chegan ata aquí, coa intención de remontar o Ulla ata o interior. Nun destes ataques, no 850, chegaron a arrasar a veciña Iria Flavia, provocando a fuxida do bispo e do cabido cara a Compostela.

O rei Alfonso III ordena reconstruir o vello asentamento romano e transformalo nunha auténtica fortaleza coa fin de defender a entrada cara a Compostela e o interior de Galicia.

Para isto dótao de murallas e varias torres de gran tamaño. Precisamente estas instalacións acollen o nacemento do futuro primeiro arcebispo de Santiago de Compostela, Diego Xelmírez, xa que o seu pai era o alcaide da fortaleza.

Xelmírez, consciente da importancia do castelo, refórzao, e incluso constrúe instalacións portuarias e estaleiros para albergar a que se pode considerar a primeira frota de guerra dos reinos cristianos da Península Ibérica, en loita cos sarracenos.

Entre os séculos XII e XVI, Compostela vive o auxe da devoción ao Apóstolo Santiago e a chegada de miles de peregrinos, moitos dos cales continúan camiño ata Catoira para orar na pequena capela dedicada a Santiago existente nas Torres, de forma similar ao que ocorría con Muxía ou Fisterra.

Co paso do tempo e a perda da súa utilidade defensiva, a fortaleza caeu en desuso, o que motivou que, xa na Idade Moderna, boa parte dos seus muros e torres –chegou a ter sete–, fosen desmontados para aproveitar a pedra na construcción de vivendas.

Ata os nosos días chegaron as actuais Torres do Oeste, que recobraron protagonismo internacional gracias á Romaría Viquinga. Este festexo, que se celebra desde 1960, reúne cada ano miles de persoas atraídas pola singular “invasión” e o crecente interese pola cultura nórdica ligada á nosa historia e a Compostela.

Valga

O tesouro que garda o río Ulla

A presenza humana en Valga e a súa contorna remóntase á Idade do Bronce (1800-600 a.C.), como o demostran o petróglifo de Camporredondo. É coñecido popularmente como Pedra da Serpe, en alusión a uns gravados rupestres que recordan o movemento sinuoso dunha serpe e que completan o conxunto de figuras xeométricas e círculos concéntricos que forman o xacemento. Da época castrexa quedánnos os asentamentos d'A Roda do Castro e O Castro, entre os séculos VI a.C. e II d.C.

Durante o Imperio Romano, estas terras viviron unha importante actividade artesanal e de intercambio comercial ligado á existencia dun porto fluvial no Ulla. Actualmente temos constancia disto nos restos encontrados nas escavacións de Igrexa Vella e Mercado dos Mouros.

Outro feito destacable ocorre durante a Guerra da Independencia (s. XIX) cando un levantamento popular, dirixido por Pablo Morillo, nomeado polo pobo coronel –chegaría a Mariscal de Campo–, e o cura Concha, derrota o xeral francés Ney na Batalla de Casal de Eirigo e forza a súa retirada cara ao norte.

Sen dúbida, as personaxes más destacables nacidas en Valga son o político galeguista e historiador Xesús Ferro Couselo (1906-1975), así como a bailarina e cantante Carolina Otero, mundialmente coñecida como A Bela Otero (1868-1965). Se o primeiro é recoñecido como un ilustre intelectual impulsor do galeguismo, tanto na súa vertente cultural como na política, a segunda segue sendo unha personaxe en certo modo enigmática, capaz de sobreporse a unha orixe humilde e marcada pola traxedia, ata chegar a relacionarse cos personaxes más poderosos da súa época.

Para os que buscan tranquilidade e lugares nos que gozar dun agradable paseo, o Ecomuseo de Valga é unha excelente elección. Trátase dunha rede de lugares moi coidados e de grande interese natural e paisaxístico que podemos visitar dun modo tranquilo e relaxado. Está formado pola singular lagoa Mina Mercedes, a praia fluvial de Vilarello, o Parque Irmáns Dios Mosquera, o miradoiro de Monte Beiro, e as fervenzas e muíños de Parafita e Raxoi. Cinco lugares que non podemos deixar de visitar.

Esta singular oferta de ocio complétase coa visita ao Museo da Historia de Valga, no que, dun modo ameno e atractivo, mostránsenos os principais fitos da vila, os seus espazos naturais, patrimonio cultural, personaxes históricos etc.

Como nexo común nos catro integrantes de Mar de Santiago, Valga é paso obrigado do Camiño Portugués e da Ruta Marítimo-Fluvial do Mar de Arousa e río Ulla, neste caso nun tramo que discorre integralmente polo río Ulla.

Pontecesures

Onde se unen os camiños

Moi posiblemente a situación estratégica de Pontecesures, cruzamento de camiños e vía de comunicación entre o interior e a costa, unido á riqueza piscícola do río Ulla, foron determinantes á hora de fixar poboacións neste contorno.

Así, probablemente a orixe da vila se sitúe nos castros de Porto e Infesta, dende onde se comerciaba con boa parte da Península, como o demostran os restos de cerámica fenicia, grega e cartaxinesa atopados en distintas excavacións.

Aínda que serían os romanos os que realmente iniciasen o desenvolvemento dun importante porto comercial, Pontecesures, e estratégica encrucillada de camiños vinculada á veciña Iria Flavia. A eles se lles debe a construcción da primeira ponte sobre o río Ulla, que reformaría o Mestre Mateo na Idade Media e que en 1911 obtería o aspecto actual.

Precisamente o topónimo Pontecesures vinculouse durante un tempo a unha suposta orixe imperial desta ponte, PONS CAESARIS, aínda que todo parece indicar que é máis acertado situalo no feito de que aquí era onde os romanos estableceron o empadroamento ou CENSURIS.

En todo caso, o auxe desta zona está ligado ao porto e ao impulso que adquire co descubrimento da tumba do Apóstolo Santiago, o desenvolvemento da cidade de Compostela e o nacemento da peregrinación medieval. Así, o porto de Pontecesures desenvólvese coa posta en marcha dos estaleiros, por mandato do bispo Xelmírez, natural da veciña Catoira e gran impulsor da comarca.

Xa no s. XV estas terras, pertencentes a Padrón, floreceron coa exclusiva outorgada polo rei Enrique IV para a descarga de sal na ría de Arousa, e que se ampliaría a finais do s. XVIII cun almacén para o monopolio das rendas do tabaco. De feito, a parroquia de San Xulián de Requeixo, precedente do concello de Pontecesures, era considerada o pobo mariñeiro máis importante de toda a ría de Arousa.

Desde mediados do s. XIX a mediados do s. XX, asistimos ao auxe económico deste territorio, polo que pasa o primeiro ferrocarril de Galicia e que se barallou para estación terminal, e cuxas rúas xa contaban cun alumeadoo eléctrico en 1900.

Finalmente, Pontecesures adquire carta de natureza como tal concello en 1925, en cuxa primeira corporación xa había

unha muller, Dona Asunción Calvo, un feito insólito e moi pouco frecuente. Ese mesmo ano pouse en marcha a primeira das feiras do Automóbil de Ocasión, que acadaron grande éxito e renome en toda España. As crónicas falan da exposición de case 600 vehículos que reuniron a máis de 10.000 visitantes na súa primeira edición. En conmemoración destes singulares eventos, en 1985 inaugurouse o monumento coñecido como "O Coche de Pedra".

Para as persoas que buscan experiencias gastronómicas auténticas, estamos nunha das mellores zonas de pesca da ancestral lamprea, que poderemos degustar nos restaurantes da zona.

Mentres río arriba se captura seguindo o sistema romano de pesqueiras aquí, e en Catoira, faise con pequenas embarcacións desde as que os "baleiros", cada noite, instalan as nasas ou "butróns" no fondo do río. Ao amencer saberán se o seu traballo tivo recompensa.

Da venda do pescado encargábanse as mulleres, coñecidas como "patifas", xa que o levaban nunhas cestas ou "patelas" sobre a cabeza. As que se dedicaban á venda da lamprea, co mesmo sistema, chamábanse lampreeiras.

Que ver/ Que hacer...

Lugares
con
historia

A historia de **O Fito Xacobeo**

Situado nas inmediacións da ponte romana, á entrada de Pontecesures, é a última das 17 figuras do Vía Crucis que, desde as illas Malveira Grande e Cortegada, marcan o camiño seguido polo corpo do Apóstolo Santiago na súa viaxe desde Xerusalén ata ser enterrado no que logo se coñecería como Compostela. Esta viaxe coñécese como Translatio.

Esta figura representa o Apóstolo ataviado como un peregrino medieval e foi erixida en 1965.

A historia de Capela de San Mamede

Tamén coñecida como "Capela dos Martores", trátase dunha construción moi sinxela, en pedra e de planta rectangular. Sen ningunha decoración exterior, só destan na súa fachada principal una pequena ventá para que entre a luz natural no seu interior e, sobre ela, unha espadana, moi simple, que alberga a única campá desta igrexa. Xunto á porta vemos unha pequena mesa de pedra ou "Pousadoiro".

A súa orixe sitúase entre os séculos IV e V, pero coñécese varias reformas nos séculos XII, XVII, e outra en 1949. No seu interior encontrouse unha ara romana do s. IV dedicada a Mercurio, mentres no atrio se poden ver dous sarcófagos medievais en pedra, aínda que se supón puidese haber algúm máis na súa contorna.

Algúns autores sitúan nas súas proximidades unha necrópole sueva, e incluso se di que aquí podería estar un dos posibles enterramentos de Prisciliano, que foi executado en Treverorum (Tréveris, Alemaña) en 385 acusado de herexía, xunto a unha parte dos seus discípulos. Os seus seguidores consideráronos mártires e, de aí podería proceder o topónimo de "Martores".

A historia de Ponte romana de Pontecesures

Durante moito tempo afirmouse que o topónimo "Pontecesures" tiña a orixe en que a ponte fora construída por orde dun césar (Pons Caesaris), posiblemente César Augusto, nunha época de clara expansión do Imperio. Non obstante, parece máis probable que a raíz etimolóxica estea en "cessuris" (para os transeúntes) ou incluso en "censuris", xa que a ponte serviría para realizar os censos romanos, que permitían controlar o número de habitantes e o pagamento dos tributos.

En todo caso, a ponte é un elemento esencial na historia e na economía da zona desde a súa orixe no s. I d. C. ata a actualidade, xa que estamos nun importante cruzamento de camiños. En tempos de Augusto, a Vía XIX unía Bracara Augusta (Braga en Portugal) con Asturica Augusta (Astorga), pasando por Tui, Pontevedra, Caldas, Pontecesures, Iria, Santiago e Lucus Augusti (Lugo). Na

Idade Media permitía pois enlazar Santiago de Compostela co porto de Cessuris, as Torres do Oeste e a ría de Arousa.

Hoxe en día une as terras de Pontevedra e da Coruña, conducindo os peregrinos no seu camiño a Santiago e soportando un importante tráfico de vehículos, o que dá idea da súa robustez e bo estado de conservación, en parte grazas ás restauracións ás que foi sometida, sendo a máis importante a acometida no século XII de mans do Mestre Mateo.

Se hoxe podemos observar doce arcos que lle outorgan unha figura robusta e maxestosa, no momento da súa construcción o río Ulla abarcaba unha extensión moi maior, polo que a ponte chegou a ser incluso máis longa.

A historia de **Torres do Oeste**

As Torres do Oeste son os restos da fortaleza coñecida como "Castellum Honesti" levantada no S. IX polo rei Alfonso III O Magno para fazer fronte aos frecuentes ataques que normandos, viquingos e sarracenos realizaban a estes terras. Sucesivamente foi ampliada ata alcanzar, no S. XII, un tamaño imponente, cunha gran muralla e sete torres.

Actualmente consérvanse os restos significativos de dúas das torres, así como distintas partes doutras dúas e algúns tramos da muralla. Tamén se mantén a capela dedicada ao Apóstolo Santiago e que atrae numerosos fieis e peregrinos.

Estas construcións sitúanse nunha extensa marisma catalogada como ZEC e integrada na Red Natura 2000.

A historia de Torre de Cálogo

A torre é o único resto que permanece en pé do antigo mosteiro beneditino de San Cibrao de Cálogo, fundado por San Frutuoso no s. VII. O mosteiro foi destruído por ataques normandos nos séculos IX e X.

De base cadrada, está formada por perpiaños de granito, e no alto mantense parte dunha espadana con doce arcos de medio punto nos que habería outras tantas campás. Tamén se conservan restos dunha escaleira exterior, desde a que se accedería ao campanario.

A torre sitúase na parte más alta do terreo, non ten ningún tipo de elemento decorativo e estaba separada do resto de edificacións, polo que todo parece indicar que se trataba dunha edificación defensiva construída para dar aviso da presenza de invasores chegados por mar. Deste xeito formaría parte dun sistema defensivo máis complexo no que se integrarían as distintas torres

e fortalezas existentes ao longo da costa e que culminarían coa fortaleza e Torres do Oeste.

Recentemente localizouse un documento datado no 884 no que se recolle unha doazón ao mosteiro e na que se fai mención expresa dos peregrinos a Santiago de Compostela, o que a converte na referencia máis antiga, ata o momento, do Camiño de Santiago na comarca.

A historia de Capela de San Xulián de Requeixo

Como adoita ser habitual, levantouse sobre un antigo castro, Castro Cessuris, por mandato do bispo Xelmírez. As obras finalizaron en 1116 e constaba dunha soa nave rectangular, de perpiaño e moi sobria.

A pesar de sufrir diversas reformas, consérvase boa parte da súa orixe románica como se aprecia nos doce modillóns entre os que destacan as cabezas de dous monstros ou a figura dun home sentado que se tapa as súas partes coas mans.

Ao igual que en boa parte das igrexas rurais galegas, o cemiterio localízase dentro do recinto do adro.

A historia de O Coche de Piedra

Un dos feitos más singulares da historia moderna de Pontecesures, xustamente no ano en que se constitúiu como concello independente, foi a celebración dunha novedosa feira do Automóbil de Ocasión.

Neste ano, 1925, dous auténticos visionarios, o médico local Don Víctor García Lozano e o empresario Don Eugenio Escudero organizaron esta feira, a primeira de España, seguindo o exemplo da celebrada en Leipzig (Alemaña). O evento foi todo un éxito e repetiuse nos anos 1926, 50 e 54.

Este curioso monumento conmemora aquela iniciativa cunha réplica en granito do Renault Freder matriculado como PO-02, o primeiro vehículo de gasolina que circulou por Galicia e que participou nas dúas primeiras edicións.

*Sitios que
te ensinan*

Interesarache
**Museo da
Historia de Valga**

Tanto se queremos saber máis e complementar a nosa visita a Valga, coma se temos pouco tempo e buscamos unha rápida visión sobre este concello, o Museo da Historia é unha cita obrigada.

Neste moderno edificio atopamos unha coidada selección dos principais sinais de identidade do concello de Valga. Consta de catro plantas que nos achegan ao territorio e ao medio natural, a historia, a vida e obra de Ferro Couselo e, finalmente, unha personaxe tan apaixonante como A Bela Otero. Precisamente, un anexo a este edificio recrea unha vivenda tradicional da Galicia de hai un século, con múltiples referencias a esta singular muller.

Interesarache **Casa da Lamprea**

Situada nun anexo da Praza de Abastos, trátase dunha sinxela lonxa construída en 2017 para que os "valeiros" ou pescadores que se dedican á captura deste curioso "peixe" poidan facer as súas transaccións nun lugar adecuado.

Igualmente, conta con diversos materiais informativos como paneis, pantallas, fotografías, artes de pesca etc., que a converten nun atractivo centro de interpretación. Este é un dos puntos neurálgicos durante a celebración da Festa da Lamprea do Ulla.

Interesarache **Centro de Activación Cultural Torres do Oeste**

Próximo ás Torres do Oeste e ao Paseo Fluvial, encóntrase este moderno edificio asinado polo arquitecto César Portela. A planta baixa alberga, ademais dunha oficina de turismo, unha ampla sala de exposicións, deseñada como unha nave viquinga na que se mostra a historia das Torres, as incursións nórdicas a Galicia etc. O soto inclúe unha sala audiovisual para a proxección de vídeos e imaxes, mentres que na primeira planta instalouse unha área didáctica e zona de xogos. Trátase, polo tanto, dun moderno espazo multiusos que funciona como centro de interpretación e oficina de turismo.

No exterior podemos ver a réplica dunha das embarcacións viquingas que acostuman participar todos os veráns na tradicional Romaría Viquinga.

Interesarache Casa Museo de Valle-Inclán

Coñecida tamén como "Casa do Cuadrante". O escritor nace nesta casa o 28 de outubro de 1866 e pasa nela os seus primeiros anos. Trátase dunha gran casa de estilo tradicional galego ou "estilo pacego" que foi propiedade do priorado beneditino instalado en Vilanova, no antigo mosteiro de San Cibrao de Cálago. Tras varios cambios de mans, pasou á familia de Valle-Inclán, primeiro aos seus avós maternos e despois aos seus tíos.

En 1994 sufriu un aparatoso incendio que a deixou en moi mal estado, o que motivou que o concello a adquirise un ano despois, para restaurala e instalar nela o museo do escritor.

Actualmente podemos atopar na planta baixa unha excelente exposición sobre a súa obra, formada por primeiras edicións das súas publicacións, periódicos e outros documentos. Na primeira planta recréase unha vivenda da época e móstranse diversos obxectos pertencentes ao autor. Tamén merecen a pena os coidados xardíns exteriores.

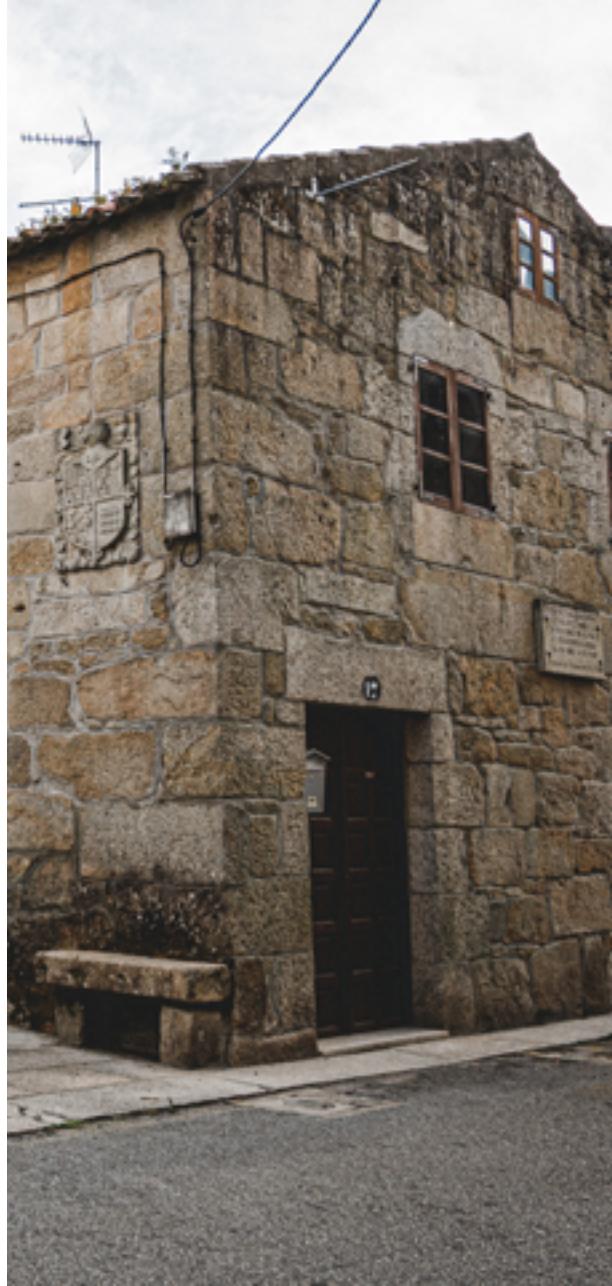
Na planta baixa igualmente presta servizos a oficina de información turística.

Interesarache Casa Museo dos Irmáns Camba

Localizada no barrio de Vilamaior, trátase dunha construción de pedra e de estilo tradicional na que destaca a súa entrada cunha escaleira de pedra que termina nun patín ou patamal, tamén de pedra. Esta fachada conserva o seu escudo nobiliario.

Os Camba destacaron no mundo das letras e do xornalismo e na súa casa consérvanse as primeiras edicións das súas obras, folletos, xornais, manuscritos e fotografías, así como os obxectos cotiáns que empregaban.

As mellores
vistas

Mira desde

Monte Galiñeiro

Situado ao lado do monte Salgueiras Lagoa, a uns 300 m de altitude, ofrece unhas vistas espectaculares sobre os ríos Ulla e Sar na súa confluencia, camiño de Arousa. Tamén poboacións como Pontecesures, Padrón, Valga etc. Conta con bancos e mesas de pedra, grelladas etc.

Mira desde

Miradoiros dos Muíños de Vento

Hai dous conxuntos de muíños de vento cunhas excelentes vistas sobre a ría de Arousa e a desembocadura do Ulla. Atópanse na cima de Pedras Miúdas, sobre o acantilado da lagoa, e no Monte Mesón de Abalo. Son construcións de finais do s. XIX e principios do XX, bidireccionais, de planta circular e torre fixa. Unha tipoloxía única en Galicia.

Mira desde
**Miradoiro Monte
Lobeira**

Situado nun pequeno montículo boscoso, a uns 290 metros sobre o nivel do mar, nun día claro ofrécenos espectaculares panorámicas da ría de Arousa, a illa de Ons, istmo do Grove, e incluso a serra do Barbanza e o val do Salnés.

No miradoiro atópase un monumento ás vítimas do mar en forma de gran cruz e unha placa do Almirantado británico que recorda os mariñeiros mortos no afundimento do buque escola "Serpent".

É un punto moi frecuentado por sendeiristas que inclúen nas súas rutas o paso por este miradoiro e o veciño Faro das Lúas.

Mira desde
**Miradoiro
Monte Beiro**

A pesar de non estar moi elevado, uns 140 m, a súa localización estratégica permítenos gozar dunha ampla e vistosa panorámica da desembocadura do Ulla na ría de Arousa. Desde aquí podemos contemplar boa parte da paisaxe, coa Serra do Barbanza, os montes de Oleirón, Meda e Xesteiras.

Nesta zona de piñeiral con pequenas rutas e zonas de merendeiros, destaca un antigo muíño de vento restaurado e que dá mostra da importancia deste tipo de construcións na economía de Valga sendo un exemplo de aproveitamento tradicional das enerxías renovables.

Mira desde
**Miradoiro
Faro das Lúas**

Situado no monte Lobeira, camiño da súa parte máis alta, trátase dunha singular construcción formada por unha especie de torre de pedra coroada por unha escultura metálica que representa as distintas fases da lúa. Ao incidir o sol sobre elas, proyectan un reflexo visible a moitos quilómetros de distancia. Unha escala exterior permite acceder á parte alta, desde a que se divisa a ría de Arousa e parte da comarca do Salnés. A área complétase con bancos e mesas de pedra, zona de arboredo etc.

Para gozar
da natureza

Descubre
**Lagoa Mina
Mercedes**

Durante anos foi unha explotación de arxila dunha empresa local de Valga da que quedou un enorme oco que, de forma natural, foise enchendo de auga ata formar a maior lagoa de orixe non natural da provincia de Pontevedra, con algo máis de 3 ha, e uns 20 m de profundidade. Desde aquí partía unha singular liña aérea de vagonetas que, suspendidas dun cable, transportaban os produtos ata un embarcadoiro no río Ulla.

Actualmente, este gran brañal é parada habitual de diversas clases de aves migratorias, como patos e cisnes, ademais de anfibios e peixes.

O agradable sendeiro que rodea a lagoa, o equipamento de pasarelas, bancos, mesas e pantaláns para practicar a pesca sen morte, fan deste lugar unha excelente alternativa de ocio.

Descubre

Praia Fluvial de Vilarello

Situada na proximidade da desembocadura do río Ulla na ría de Arousa, trátase dun hábitat de gran valor ambiental que inclúe unha ampla braña e a súa fauna asociada que forman parte do LIC Sistema Fluvial Ulla-Deza, integrado na Red Natura 2000.

O equipamento lúdico e recreativo é moi amplio xa que conta con cafetería, zona de asadores, mesas e bancos, un parque infantil, área de autocaravanas etc. ademais dunha ampla zona de baño con céspede, árbores de sombra e, incluso, un auditorio ao aire libre.

Descubre

Paseo Fluvial de Catoira

Trátase dun extenso e coidado espazo natural na desembocadura do Ulla que comunica o centro de Catoira coas Torres do Oeste e segue ata o veciño municipio de Valga, percorrendo así un tramo da Ruta Xacobea do Mar de Arousa e Ulla. Fórmão unha ampla marisma catalogada como ZEC e integrada na Red Natura 2000.

Ademais dos seus considerables valores paisaxísticos, nela atopamos especies habituais

nas zonas de ribeira, como a garza real, o martiño peixeiro (alción ou picapeixe), corvos mariños (ou canilongas), píntegas, cobras de auga, a fuxidía londra (ou lontra) etc.

Para facilitar o acceso e preservar este delicado ecosistema, boa parte do camiño faise mediante pasarelas de madeira.

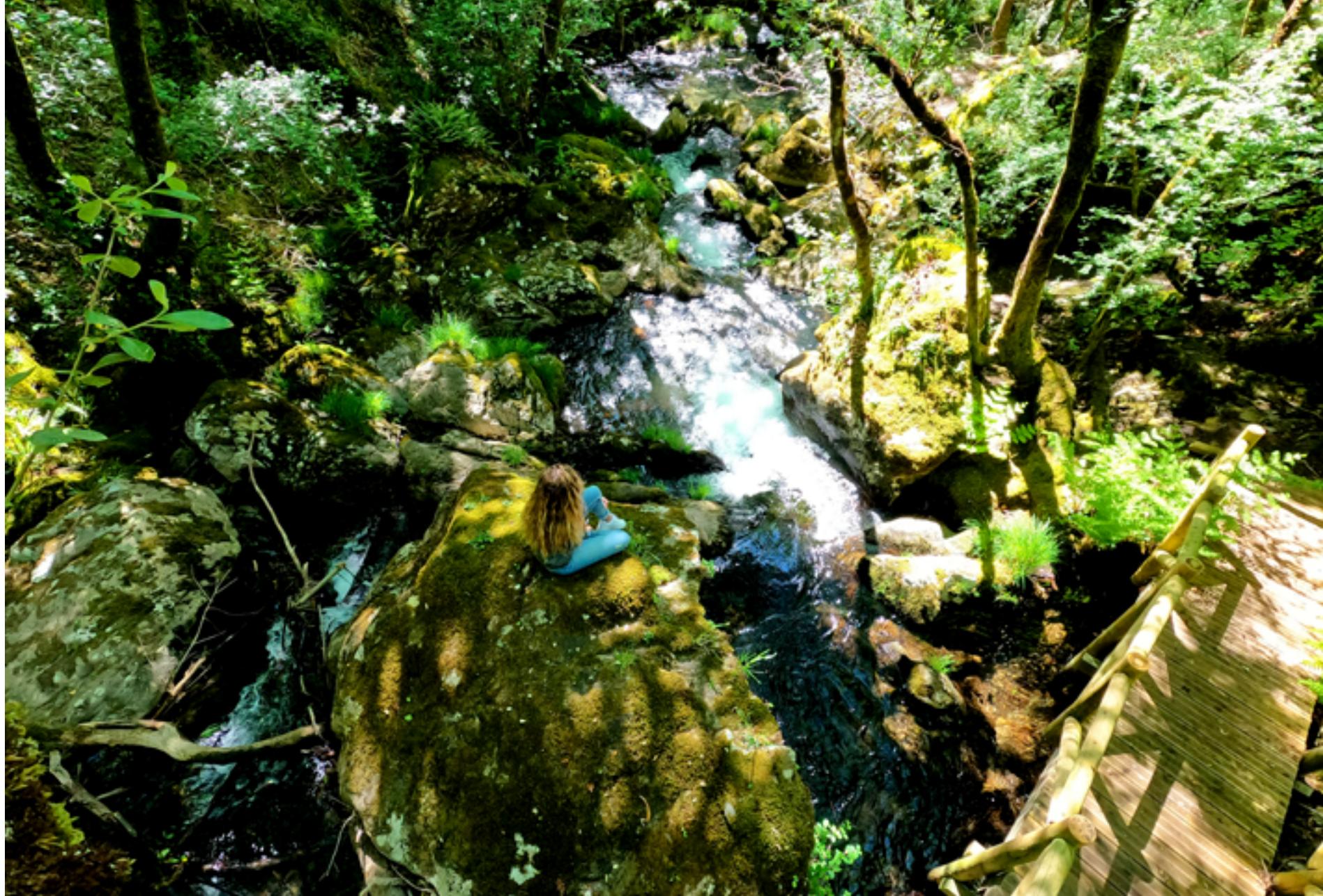

Descubre

Fervenzas e Muíños de Parafita e Raxoi

Localizado entre os núcleos de Parafita e Raxoi que lle dan nome, trátase dun estreito e accidentado canón polo que baixan con forza as augas do río Valga formando continuos saltos e fervenzas. Na súa contorna atopamos diversos muíños, pasarelas e pontes de madeira que forman unha fermosa paisaxe fluvial incrustada nun típico bosque de ribeira.

Sen dúbida serán os meses máis húmidos os ideais para percorrer esta paraxe, especialmente no outono, cando o bosque empeza a cambiar de cor e os musgos e fentos cobran todo o seu vigor.

Descubre

Praias de Vilanova de Arousa

Vilanova manteñ unha costa moi extensa, case 14 quilómetros, nos que se dan excelentes condicións para o cultivo de marisco bivalvo, especialmente ameixas e berberechos moi apreciados polos consumidores.

Pero, ademais, conta cun bo número de praias que, coa chegada do bo tempo, fan as delicias dos veciños e visitantes. Así, atopamos areais brancos coma o das Sinas, uns 3 km, ou a do

Terrón, de similar extensión, unida ao porto de Vilanova por unha cómoda pasarela peonil que permite achegarse andando ou en bicicleta.

Tamén encontramos outras más pequenas así mesmo moi agradables como as de As Patiñas, O Castelete, A Igrexa, Ariño, As Brañas etc.

Descubre

Lagoa Pedras Miúdas

Orixinariamente era unha canteira que, unha vez clausurada, deixou á vista un enorme oco que se foi enchendo coa auga de varios mananciais subterráneos, ata dar lugar á lagoa actual.

Trátase dun fermoso espazo que se rexenerou de xeito natural e que hai uns anos se mellorou coa construción dunha aula medioambiental, un amplio aparcadoiro e unha zona de ocio, ademais de sendeiros e pasarelas para podermos

percorrer a zona con seguridade e gozar da paisaxe.

Tanto Concello coma veciños loitaron durante anos para lograr o peche da canteira e a protección ambiental da zona, que en 2008 foi declarada espazo natural de protección local ENIL.

Descubre

PR G 126 Ruta dos miradoiros de Lobeira-Faro das Lúas

Este sendeiro guiaranos ata dous singulares miradoiros desde os que divisar boa parte da comarca. Arrinca nas inmediacións da Igrexa Parroquial de András e, tras uns primeiros metros pola estrada, viramos á dereita e damos cunha pista forestal ata a primeira instalación, o Faro das Lúas, unha construcción singular que aproveita unha especie de torreón cadrado levantado nos anos 50. Sobre esta base, o artista de Vilagarcía Manolo Chazo instalou unas grandes pezas de aceiro en forma de lúas que reflicten a luz do sol, causando un singular efecto brillante. Unha escaleira exterior permite subir ata a parte alta da plataforma, desde onde se pode divisar boa parte da ría e das illas de Arousa e A Toxa.

A pista continúa ata a parte alta do Monte Lobeira (292m) onde se acha o outro miradoiro, tamén chamado "da Cruz" en alusión á gran cruz instalada na parte más alta, sobre unha

gran roca granítica, en lembranza das vítimas do naufraxio do buque-escola inglés Serpent. Tanto a cruz como a placa conmemorativa foron colocadas polo Almirantado Británico no 1869. Desde este punto divísanse a illa de Ons, o istmo do Grove, e mesmo a serra do Barbanza e o val do Salnés.

Este lugar sempre tivo un alto valor estratégico como demostran os restos dun castro prerrománico ou a fortaleza medieval, da que se localizou parte da antiga muralla e un alxibe no que se recollía a auga da chuvia.

A group of people, including adults and children, are standing on the deck of a boat. They are looking out over a vast, calm sea under a clear blue sky. The boat's railing is visible in the foreground.

Experiencias
únicas no
Mar de Santiago

Pontecesures

Ruta Traslatio en barco

La Barca del Peregrino

Naviera Bahía Sub.

Info: naviera@bahiasub.com

Tel: 607 911 523

www.labarcadelperegrino.com

Catoira

Ruta viquinga a pé

Bluscus Galicia Marinera

Tel. 657 635 999

www.bluscus.es

Valga

Pista de Karting

Kartódromo Valga

Casal de Eirigo

Tel. 986 559 145

www.kartodromovalga.com

Vilanova de Arousa

Ruta Translatio en barco e visitas ás bateas mexilloeiras

Tours Rías Baixas

www.toursriasbaixas.com

Ruta Traslatio en barco

Amare Turismo Náutico

Tel. 650 410 323 / 650 410 322

www.amareturismonautico.com/tours/ruta-xacobeira-por-mar-traslatio

Velero para chárter náutico

Velero Manuyaél Industrial

Tel. 650 012 510

www.veleromanuyaél.com

Tren turístico

Tel. 637 870 970

www.serviturarousa.es

Camiño de Santiago a cabalo seguindo a Variante Espiritual

Tel. 639 503 815

www.caminosantiagoacaballo.com

Enoturismo

Adega Gran Vinum

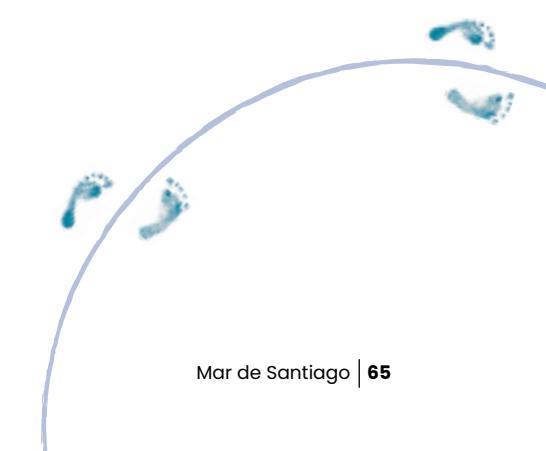
Rego de Alcalde, San Miguel de Deiro.
36620 Vilanova de Arousa, Pontevedra.
Tel. 986 555 742
www.granvinum.com

Bodegas Granbazán

Lugar de Tremoedo, 46.
36628 Vilanova de Arousa, Pontevedra.
Tel. 986 555 562
www.bodegasgranbazan.com

Pazo Baión

Abelleira 4,5,6 Baión.
36614 Vilanova de Arousa, Pontevedra.
Tel. 636 800 234
www.pazobaion.com

Festas e eventos

Pontecesures

Festa da Lamprea

Festa gastronómica na que, desde 1996, se exalta a lamprea do río Ulla. Celébrase entre finais de marzo e principios de abril, coincidindo coa romaría do domingo de San Lázaro. A festa lévase a cabo tanto na carpa gastronómica instalada na explanada do porto fluvial, como en bares e restaurantes do centro urbano. Prepárase a lamprea tradicionalmente con salsa

bordelesa e acompañada de arroz con anacos de pan torrado, en empanada, rechea, etc.

O programa de actividades é amplio e variado, e inclúe degustacións, unha ruta gastronómica polos distintos locais, charlas, concurso de tapas, actuacións musicais, etc..

Valga

Festa da anguía e Mostra da Caña

Cada última fin de semana de agosto, desde 1989, celébrase a Festa da Anguía, para enxalar e difundir este delicioso peixe que ten no río Ulla un dos seus mellores caladoiros. Un par de anos despois engadiuse a celebración da Mostra da Caña do País como mostra da calidade e popularidade que a augardente ten en todas as parroquias de Valga, onde se elabora en distintas modalidades.

Desde entón, ambas celebracións reúnen miles de visitantes que acoden a Valga para gozar de múltiples preparacións de anguías acompañadas coa degustación de augardentes. O amplo programa de actividades iníciase uns días antes con catas de augardentes, concurso-ruta de tapas de anguía, exposicións etc. e complétase cunha destilación de augardente ao xeito tradicional no Centro de Interpretación da Caña do País, xogos infantís, actuacións musicais, o pregón, e a exhibición do místico Conxuro da Queimada.

Esta festa está declarada de Interese Turístico de Galicia.

Catoira

Romería Viquinga

Trátase, sen dúbida, dunha das máis singulares festas que se celebran en Galicia e na que se rememora a resistencia local ás frecuentes invasións viquingas.

O que comezou en 1960 como unha iniciativa dun grupo de amigos vencellados ao Ateneo do Ullán, un foro artístico e literario formado por intelectuais da zona, foi crecendo e evolucionando ata converterse nun multitudinario evento recoñecido como Festa de Interese Turístico Internacional.

Na actualidade, e organizado polo concello de Catoira, transcendeu por completo á festa orixinal, o seu elemento máis significativo, para xerar todo

un fenómeno cultural e turístico. Así, vencelladas a este tema, producíronse constantes intercambios culturais con comunidades e universidades nórdicas, esencialmente danesas e norueguesas, que xeraron viaxes en ambas direccións, encontros culturais, ou a recreación de tres naves viquingas que se atopan en Catoira e se empregan durante o asalto ás torres.

O programa de festexos inclúe unha Semana de Teatro, unha cea viquinga, mercado tradicional, festival de música Vikings etc., que completan os actos da Romaría Viquinga.

Igualmente, desde 2014, o Concello de Catoira forma parte –e é a única localidade española– da Destination Viking Association que xestiona o Gran Itinerario Cultural dos Viquingos, promovido polo Consello de Europa. Se temos en conta que o primeiro itinerario europeo acreditado foi o Camiño de Santiago, en 1987, poderímonos facer unha idea da transcendencia deste recoñecemento.

Valga

Belén artesanal en movemento de Valga

Cada ano, entre o primeiro domingo de decembro e o segundo de xaneiro, os integrantes da asociación Amigos del Belén renovan este singular e espectacular Nacemento no que a tradición relixiosa se conxuga coa actualidade social formando un belén único que foi declarado Ben de Interese Cultural e Festa de Interese Turístico de Galicia.

Vilanova de Arousa

Festa do Mexillón e do Berberecho

Desde 1994, e durante a segunda fin de semana de agosto, tanto veciños de Vilanova coma miles de visitantes e turistas reúnense para gozar dos seus produtos estrela, o mexillón e o berberecho, que son servidos de múltiples maneiras e elaboracións. Ambos son a base da industria local e de boa parte da súa historia a través das conserveiras; de aí tamén o seu arraigamento popular e a participación dos veciños, que dan a coñecer o seu traballo e a gastronomía local a todos os visitantes.

O festexo acompaña de actuacións musicais, un desembarco viquingo, unha feira de oportunidades etc., que forman así un completo programa de actividades coas que disfrutar durante toda a fin de semana.

Esta festa está declarada de Interese Turístico de Galicia.

Información práctica

Oficinas de Turismo

Vilanova de Arousa

Casa Museo Valle-Inclán

Luces de Bohemia s/n.

Tel. 986 555 493

www.vilanovadearousa.com

Estación Marítima Mar de Santiago

Tel. 604 00 40 40

Catoira

Centro de Activación Cultural Torres de Oeste

Paseo Xelmírez 2.

Tel. 986 546 014 / 986 686 817

www.catoira.gal

Valga

Museo da Historia de Valga

Rúa Baixa s/n.

Tel. 986 559 456

Oficinas de Correos

Vilanova de Arousa

Rosalía de Castro 7.

Tel. 986 555 400

Catoira

Estación 23.

Tel. 986 523 298

Pontecesures

Sagasta 21.

Tel. 986 557 529

Centro de Saúde

Vilanova de Arousa

Rodas, s/n.

Tel. 986 561 000

Catoira

Concello 31.

Tel. 986 546 299

Valga

Baño s/n.

Tel. 986 556 240 / 986 557 049

Pontecesures

Camiño do Pino Manso s/n.

Tel. 986 557 734

Policía Local

Vilanova de Arousa

Tel. 607 167 914

Valga

Tel. 669 523 552

Pontecesures

Tel. 986 564 411 - 649 091 101

Garda Civil

Valga

Tel. 062

Emerxencias

Tel. 112

Directorio

Hoteis

Vilanova de Arousa

Brandomin **

Avda. Juan Carlos I 29. 36620 Vilanova de Arousa.
reservas@hotelbrandomin.com
www.hotelbrandomin.com

Torres *

Praia do Terrón 28. Caleiro.
36620 Vilanova de Arousa

Hotel Leal-La Sirena *

Avda. As Sinas 64. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 648 835 880 - 986 554 112
www.hotel-leal.com

Dinajan **

Terrón 39. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 986 56 15 34

Alpina **

Calle Coron 10 B. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 986 55 54 49

Lago **

Caleiro N.85. Carretera Cambados A.
36620 Vilanova de Arousa
Tel. 986 55 40 54

Hermida 5.000 **

Lugar Caleiro 84 C. 36629 - Vilanova de Arousa.
Tel. 986 554 343 - 986 554 397
hotelhermida5000@hotmail.com

Arco Iris *

Playa del Terrón 12. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 986 55 54 44

Hotel Playa Las Sinas *

San Pedro 31. 36620 Vilanova de Arousa.
986 55 51 73

Hotel Pazo O Rial ****

Avda. Vilanova 117. 36600 Vilagarcía de Arousa.
Tel. 986 50 70 11
www.pazorial.es

Valga

Hotel Corona de Galicia ***

Ctra. Vilagarcía-Pontecesures, km.1 - Campaña.
Tel. 986 557 575
info@hotelcoronadegalicia.es
www.hotelcoronadegalicia.es

Pontecesures

Hotel A Casa do Río **

Rúa Víctor García 1.
Tel. 986 557 575
www.hotelacasadorio.es

Casas Rurais

Vilanova de Arousa

Casa Rural Casa Benito

Ousensa 56. Caleiro.
Tel. 615 01 75 31
www.turismocasabenito.com

Casa Rural A Casa de Rey

Cabreiro 28. Tremoedo.
Tel. 616 76 95 94 - 616 05 89 92
www.acasaruralderey.es

Catoira

Os Migueliños
Barral 12.
Tel. 986 546 132 - 690 669 669
www.osmiguelinos.com

El Mirlo Blanco

Devesa 22. Abalo.
Tel. 646 164 981 / 916 368 010

A Laxareta

Camiño do cruceiro a O carballoso 14.
Coaxe (Dimo).
Tel. 639 134657
www.laxareta.es

Valga

Casa rural Alexandre
Vilar de Cordeiro 60.
Tel. 647 819 061
www.casasalexandre.com

Casa rural A Torre

A Torre 55. Campaña.
Tel. 620 855 703 / 986 557 480
www.casaruraldatorre.es

Pensión rural O Cobelo

Vilarello 10. Cordeiro.
Tel. 617 165 130

Apartamentos

Vilanova de Arousa

Apartamentos Puerto Basella
Rúa A Basella 28. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 670 64 66 80
www.puertobasella.com

Catoira

Lar de Arousa (Vivendas turísticas)
Casal de Mogos 54-56.
Tel. 647653507 - 686484017
www.lardearousa.com

Harpazul Apartments

Avda. Muíños do Vento 5.
Tel. 986 298457

Pontecesures

Apartamento Pons Caesaris
Rúa Carlés 1. Pontecesures.
Tel. 665 097 928
www.apartamento-pons-caesaris.webnode.es

Cámpings

Vilanova de Arousa

El Terrón
Lg O Terrón 19. Vilanova de Arousa.
Tel. 986 554 394
www.campingelterreron.com

Paisaxe

Playa de O Terrón 16. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 986 554 656
www.campingplayapaisaxe.com

Santos

Playa Paisaxe 17. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 986 555 055

Arco Iris

Playa del Terrón 12. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 986 555 444 - 986 555 319
www.arcoirisweb.net

Albergues

Vilanova de Arousa

A Corticela
A Basella. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 655 884 136
www.acorticela.com

Albergue Turístico A Salazón

Callejón do Boliche 7. 36620 Vilanova de Arousa.
Tel. 606 36 55 61

Albergue Municipal de Vilanova

Tel. 986 56 15 30 - 986 55 40 82

Valga

Albergue O Pino
Tel. 699 831 738
<https://www.valga.gal/es/turismo/camino-de-santiago/albergue-de-peregrinos>

Restaurantes

Consultar directorio completo en
www.mardesantiago.com

Accesibilidade

Avión

Mar de Santiago atópase a uns 45 minutos pola estrada de calquera das dous principais aeroportos de Galicia, Santiago cara ao norte e Vigo no sur:

Aeroporto Rosalía de Castro

Santiago de Compostela

Lavacolla s/n.

Tel. 913 211 000

<http://www.aena.es/es/aeropuerto-santiago/index.html>

Aeroporto de Vigo Peinador

Mos

Tel. 913 211 000

<http://www.aena.es/es/aeropuerto-vigo/index.html>

Tren

Estación de Pontecesures

Línea Coruña – Vigo.

Tel. 986 501 601/ 902 240 202

www.renfe.es

Autobús

Estación de autobuses en Padrón

Próxima a Pontecesures.

Av. Camilo José Cela 590

Tel. 981 812 452

Taxis

Parada de Taxis en Pontecesures

Tel. 986 186 305

Parada de taxis en Valga

Mary

Tel. 649 644 297

Óscar

Tel. 646 513 260

Parada de taxis en Catoira

Juan José Catoira

Tel. 620 039 636

Javier Fontenla

Tel. 649 809 463

Parada de Taxis en Vilanova

Tel. 986 554 161

galicia

OCEANICO

Concello
de Vilanova

Concello
de Catoira

Concello
de Valga

Concello de
Pontecesures

www.mardesantiago.com